

KIRUNA KOMMUN

KIRUNA

SAMMANFATTNING
UTVECKLINGSPLAN

2014.03.20

EN TÄT OCH BLANDAD STAD

En levande och trygg stad

Stadstorget, handlegatan och Stadsparken är de viktigaste mötesplatserna i nya Kiruna där det finns liv och rörelse. Det är där man ser andra människor och själv blir sedd. Det skapar förutsättningar för möten och gör att de blir attraktiva och trygga.

Stadstorget är ett nytt landmärke i Kiruna där det också går att reflektera över Kirunas historia. Torgets unika, samlande form, stadshuset, klockstapeln, resecentrum, innehåller i omgivande byggnader och stadslivet som tar plats där är medskapare av landmärket. Den karaktäristiska hexagonala planformen skapar ett samlande rum i stadens centralaste läge.

Stadshuset och klockstapeln representerar den höga ambition i konst och arkitektur som präglar Kiruna sedan år 1900 och präglar den pågående stadsomvandlingen. Idén och traditionen med ett stadshus som också fungerar som konstmuseum och mötesplats med en central och offentlig inomhusgård följer med till Nya torget. I stadskärnan placeras också Kirunas nya resecentrum.

Tät och blandad stad

Kirunas nya stadskärna är den tätaste och mest blandade stadsdelen. På så sätt skapas goda möjligheter för möten och samspel mellan olika verksamheter i det nya Kiruna som växer fram. Gena stadsdelsövergripande stråk kantas också av tät och blandad bebyggelse.

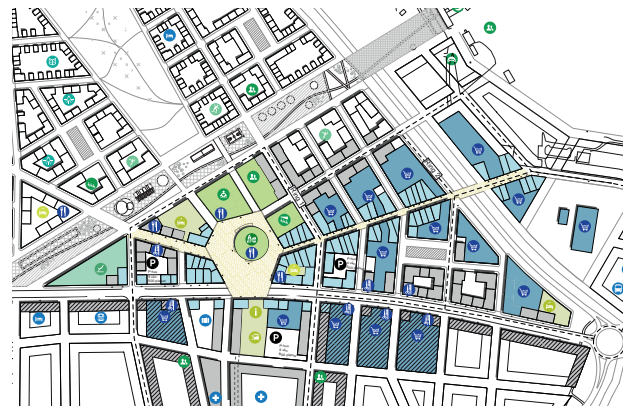
Handel och service i Kiruna ska koncentreras till den centrala handlegatan och Stadstorget. I Kiruna samlokaliseras den handel som omlokaliseras från den befintliga stadskärnan med den som omlokaliseras från mer externa handelslägen. Lägen för mer bilburen handel skapas i öst nära E10:an medan den mer gång- och kollektivtrafikburna handeln finner bra lägen längre västerut på handlegatan och kring Nya torget. De offentliga rummen

omges av byggnader med verksamheter och entréer i bottenvåningarna som gör de attraktiva och trygga att använda till vardags. Men de offentliga rummen innehåller inte bara vardagsaktiviteter utan de är också viktiga platser att vistas på kortare eller längre stunder. Stadsparken och stadstorget, finns också till hands när staden samlas till fest och evenemang. I stadens gatunät finns gena och raka stråk med gott om

plats på trottoarerna, men också gator och platser att välja till skydd för kalla vindar.

I blandstaden Kiruna finns bostäder i alla stadsdelar så att människor vistas där både dagar och kvällar. Grundskolor och förskolor ges lägen med bra gångvägar nära bostäder, parker och natur. Skolor för äldre barn och ungdomar placeras med fördel centralt i staden, till exempel en gymnasieskola i stadskärnan.

STAD OCH NATUR I SAMSPEL

Stad och natur i samspel

Natur- och kvartersparkerna är exempel på utemiljöer som ger närhet till natur, park och lekplatser. Stadens gröna stråk och parker utformas så att landskap och vegetation kan skydda vissa stråk för kalla vindar och snödrev. Så blir torg och parker i Kiruna trivsamma, upplevelserika och bekväma.

Den lägesförflyttning av staden som krävs för att kunna fortsätta malmbyggnationen, innebär att en del naturmark tas i anspråk. Men det ger också möjlighet att anpassa staden till den lokala ekologin och skapa nya naturvärden.

Kirunaborna har starka band till naturen. Förståelsen för värdet av naturen är därför större här än i många andra städer. Stadens gröna stråk blir portar mot naturen.

Det gröna sträcker sig in mot stadslivet och blir tillsammans med parker, gårdar och takarenor för de ekosystemtjänster som berikar Kiruna. Ekosystemtjänsterna är inte desamma i subarktisk miljö som i sydligare trakter. Exempelvis är stadsvegetation i många städer viktig för att skugga och kyla ner offentliga platser. Här ska skyddas för kalla vindar och snödrev. De gröna stråken ges en rik biologisk och formmässig

mångfald där flerådriga trädbestånd behålls och utvecklas och den naturliga fröbanken i markens matjord tas tillvara. Vatten i alla dess former är synliga i staden och skapar renande kretslopp samtidigt som det visuellt och ekologiskt berikar stadsmiljön. Grönrytorna utformas särskilt för att kunna fungera som upplagsplatser för snö med kapacitet att lokalt omhänderta förorenat smältvatten.

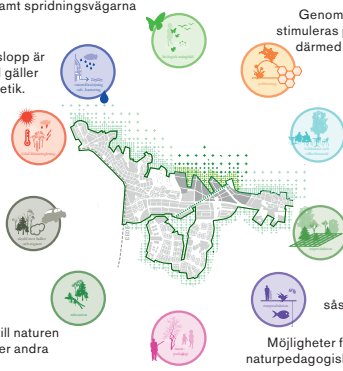
Parker och grönområden stödjer en mångfald av arter och biotoper samt spridningsvägarna emellan dem.

Vattnets naturliga kretslopp är integrerad i staden vad gäller rening, ekologi och estetik.

Träd och buskar planteras så att vindskyddade miljöer skapas.

Träd och buskar skyddar mot buller och luftföroreningar och avskärmar visuellt från trafik.

Det är lätt att ta sig ut till naturen på skidtur, vandring eller andra rekreativa upplevelser.

Genom val av blommande arter stimuleras pollinering i staden som därmed berikas av frukt och bär

Grönska i staden är positivt för folkhälsa och välbefinnande.

Skogen producerar trä som ger oss hållbart byggmaterial

Produktion av livsmedel såsom fisk, bär och svamp.

Möjligheter för naturupplevelser och naturpedagogisk verksamhet skapas i stadens närnatur.

Identitet och karaktär

Värdefulla kulturbyggnader som tas med till den nya staden ska bidra till kontinuitet och identitet. De placeras på platser med en hög grad av offentlighet och med ett stort flöde av människor. Sådana platser bildas där de stadsövergripande stråken korsar varandra, vid noderna. Det främsta exemplet på denna strategi är Kirunas berömda kyrka (arkitekt Gustaf Wickman) som flyttas och placeras intill det stadsövergripande Tuolluvaara-stråket, väl synligt på en höjd även från Malmvägen. På så sätt representerar Kiruna kyrkas placering mitt i den nya staden från första flytt dagen en stark Kiruna-identitet. I linje med ambitionen om en blandad stad ska bevarade byggnader och byggnadsdelar finnas representerade i hela staden. På så sätt distribueras

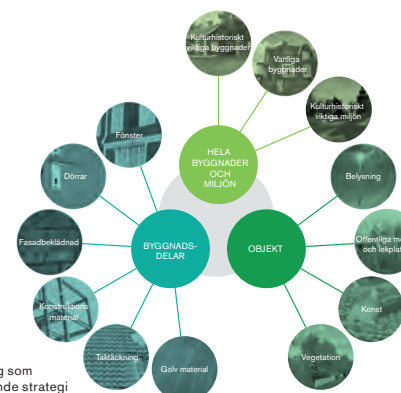
minnet från gamla Kiruna i hela staden. Varje kvarter kan återanvända det befintliga Kiruna - hela byggnader, fasader, byggnadsdetaljer och vegetation.

Ett exempel på detta är de för Kiruna typiska bostadshusen Bläckhornen som ska flyttas till den nya staden. De är idag placerade relativt glest. För att föra vidare något av den ursprungliga och öppna karaktären flyttas Bläckhornen till lägen i anslutning till

kvartersparkerna - se illustrationen ovan.

Kvartersparkerna är mindre platsbildningar inne i kvarteren som kan användas för småskaliga aktiviteter. Här kan mindre lekfunktioner samsas med grönskande planteringar och rofyllda sittplatser. Vintertid kan parkerna användas som mindre snöupplag men även då fungera som lekplatser. Den nya arkitektens utformning och materialval ger fysiskt uttryck åt den subarktiska staden och det unika Kiruna.

En öppen och varierad stadsbild speglar den rikedom av idéer och erfarenheter som kan ta plats inom stadens motto Vi är Kiruna.

Bevarande och återanvändning som identitetsskapande strategi

KIRUNA 2033

1. Dynamisk stadsomvandling

2. Levande och trygg stadsmiljö

3. Tillgänglig och promenadvänlig stad

4. Tätt och blandad stad

5. Stark identitet och arkitektur

6. Natur och stad i samspel

7. Energi- och resurssmart stad

white

GHILARDI + HELLSTEN ARKITEKTER

SPACESCAPE